

Caribische student heeft het zwaar in Nederland

Jaarlijks komen honderden Caribisch-Nederlandse studenten vol verwachtingen naar Nederland. Vaak gaat het in het eerste jaar al fout. Oorzaken? De taal, een andere cultuur, heimwee en het ontbreken van een sociaal netwerk.

et is niet gemakkelijk om op negenduizend kilometer afstand een studie te kiezen en een kamer te zoeken.

Vervolgens kom je met je Nederlandse paspoort aan en verwacht iedereen dat je gewoon meedraait, net als Nederlandse studenten. Voor jou geen extra faciliteiten, zoals voor internationale studenten. Dan is het wel even slikken. De Curaçaose Sofia Hart, tweedejaars Creative Business aan de Hogeschool Utrecht, moest enorm wennen aan de kou in herfst en winter en dat het dan zo vroeg donker is. “Die eerste maanden waren een heel moeilijke periode. En de lockdown hielp al helemaal niet.”

De verandering van omgeving was een andere, voor haar onverwachte schok. “Het is hier echt heel anders. Curaçao is heel vrij en open, er zijn geen hoge gebouwen. Nu woon ik midden in Utrecht en het drukke stadsleven viel me echt tegen. Ik had nooit meer de rust waarvan ik zo hield en het duurde even voor ik erachter kwam waar ik lekker in een parkje kon lopen.” Ook aan het openbaar vervoer moest ze wennen. In het begin vond ze het best eng om de tram of de bus te nemen. Een kamer vinden is een ander probleem.

‘Als het fout gaat, kunnen deze studenten niet terugvallen op naaste familie’

Reggie Ricardo, derdejaars student Safety & Security Management aan de Haagse Hogeschool, woonde de eerste maanden noodgedwongen bij familie.

“Dat had ook voordelen, want zij konden me met de praktische zaken helpen.”

Antoinette Joseph-Philips, derdejaars Social Work aan de Hogeschool Inholland, had vier jaar gewerkt om haar studie te betalen. Vanuit Sint-Maarten meende ze een kamer geregeld te hebben, maar na aankomst bleek dat ze er na twee maanden weer uit moest, terwijl ze voor drie maanden had aanbetaald. “Toen heb ik zeven maanden in een hotel gewoond,

zonder kookfaciliteiten. Dat zoeken naar kamers maakte me echt depressief.”

Ze voltooide eerst een studie mbo maatschappelijk werk aan het Rotterdamse Albeda College. Daarna kreeg ze op het hbo met discriminatie te maken. Er was een docent die volgens haar buitenlanders duidelijk achterstelde. Van de vijf buitenlandse studenten zijn er vier, onder wie Joseph-Philips, naar een andere hogeschool gegaan. “Hij was een goede docent, maar geen goede mentor.”

OMBUDSMAN

Vorig jaar stelde de Nationale Ombudsman in een lijvig rapport vast dat er veel fout gaat bij de overgang van Caribische studenten naar Nederland. Ze scoren ook significant lager op studierendement in vergelijking met autochtone studenten.

De problemen beginnen al op de eilanden. Aspirant-studenten kunnen daar bijvoorbeeld niet naar open dagen, wat de studiekeuze bemoeilijkt.

Djamanti Leysner, derdejaars fysiotherapie aan de Hogeschool van Amsterdam: “Enkele Curaçaose scholen gaan in het voorjaar een week met de voorexamenleerlingen naar Nederland, maar wat ik zo hoor krijgen ze dan vooral de scholen te zien en weinig informa-

Reggie Ricardo, derdejaars student Safety & Security Management aan de Haagse Hogeschool, woonde de eerste maanden noodgedwongen bij familie. “Dat had ook voordelen, want zij konden me met de praktische zaken helpen.”

tie over de opleidingen zelf. Voor mijn gevoel werden we op Curaçao niet voldoende geïnformeerd over alle studiemogelijkheden in Nederland. Het ging vooral over de geijkte beroepen zoals arts en docent.”

Een ander probleem is het krijgen van een burgerservicenummer (BSN). Hart: “Ik had niet verwacht dat het zoveel energie zou kosten om een BSN te krijgen. Daarvoor moet je ingeschreven zijn in Nederland, dus je kunt dat pas na aankomst regelen. Maar je hebt dat nummer wel nodig om een bankrekening te openen.”

Leysner had het geluk dat haar moeder en zij twee maanden voor het begin van het studiejaar naar Nederland gingen om praktische zaken als een BSN te regelen. “Maar veel studenten hebben die luxe niet.” Wel is er de Stichting Studiefinanciering Curaçao die aangesloten studenten helpt met het aanvragen van een BSN en het openen van een bankrekening.

PAPIAMENTS

Hoewel de scholen op de eilanden Nederlandstalig zijn, is voor 90 procent van de Curaçaoënaars Papiaments de moeder- en voertaal. Op Sint Maarten spreekt 70 procent Engels. Daarnaast spreken de studenten vaak een of twee andere talen, maar al die talen beïnvloeden wel hun vaardigheid in het Nederlands.

Ricardo merkt dat sommige studenten denken dat hij minder slim is vanwege zijn andere taalgebruik. “Ach, je went eraan en het is alleen maar een motivatie om aan mijn Nederlands te werken.”

Omdat hij op school en met sommige vrienden Nederlands sprak, zou een Nederlandstalige opleiding moeten lukken, dacht hij destijds. “Ik had me best goed voorbereid, maar eenmaal in Nederland bleek het niveau hoger dan ik had verwacht. Mijn Engels was eigenlijk altijd beter dan mijn ►

Tips voor steun aan Caribische studenten

- 1 Verdiep je in de studenten en realiseer je dat ze extra belemmeringen moeten overwinnen.
- 2 Zet niet meteen een rode streep als het Nederlands niet klopt. Dat werkt ontmoedigend.
- 3 Help studenten hun weg te vinden in de (hoge)school. Er zijn vaak hulpmiddelen zoals een psycholoog en taalhulplessen.
- 4 Caribische studenten hebben meestal geen sociaal vangnet. Nodig hen uit om iets met elkaar te doen.

Djamanti Leysner, derdejaars fysiotherapie aan de Hogeschool van Amsterdam: “We werden op Curaçao niet voldoende geïnformeerd over alle studiemogelijkheden in Nederland.”

Nederlands, dus ik ben na mijn eerste jaar binnen de hogeschool overgestapt naar de Engelse variant.”

Joseph-Philips merkte dat het spreken wel lukte, maar het schrijven ging beroerd. “Ik denk in het Engels. Gelukkig zijn er mensen die al mijn verslagen nalezen en corrigeren. Daar leer ik van, maar het kost me veel extra tijd. Aan de andere kant zie ik wel vooruitgang en ik ben er trots op dat ik in één jaar mijn propedeuse heb gehaald.”

Leysner die altijd Nederlands spreekt met haar Surinaamse moeder, merkt dat mensen soms juist verbaasd zijn over haar goede Nederlands. “Het gekke is dat sommige docenten je extra streng beoordelen bij het schrijven van een verslag.”

AANSLUITING

Cateleine de Jong, hogeschooldocent en studieloopbaanbegeleider aan de Haagse Hogeschool ziet dat Caribische studenten weinig aansluiting vinden en soms na het eerste of tweede jaar verdwijnen of van studie wisselen. Ze snapt het wel. “Als het fout gaat, kunnen deze studenten niet terugvallen

‘Nu woon ik midden in Utrecht en het drukke stadsleven viel me echt tegen’

op naaste familie. Ze staan er alleen voor en zijn soms eenzaam.”

Daarom is De Jong drie jaar geleden met twee collega’s, beiden van Curaçao, begonnen met CarE, Car van Caribisch en de E van *empowerment*: leren opkomen voor jezelf. De collega’s kennen het klappen van de zweep, ze liepen tijdens hun studie tegen dezelfde hindernissen aan.

CarE richt zich op de eerstejaars, maar wil ook oude-

re studenten aan zich binden. “Die kunnen ervaringen delen met nieuwe studenten en hen helpen.”

Twee keer per maand is er een bijeenkomst voor de Caribische *community*. Ze eten samen, praten met elkaar, werken aan de taal, maar wonen ook sociale activiteiten bij. De Jong: “Nederlanders zijn heel direct, maar Caribische studenten gaan het gesprek niet zo gemakkelijk aan. Daar proberen wij wat aan te doen.”

Inmiddels hebben meer hogescholen dergelijke netwerken. Om versnippering van initiatieven tegen te gaan is er nu een landelijke projectgroep die probeert het studiesucces van Caribische studenten te vergroten. De Jong is afgevaardigde namens de Haagse Hogeschool.

In 2020 ontving zij een Comeniusbeurs van 50 duizend euro voor het CarE project. Van dat geld is deze organisatie onder meer de scholen op de eilanden gaan bezoeken om daar reële voorlichting en tips te geven aan de scholieren. “Dus geen mooie praatjes. Wel maakten we duidelijk dat ze hier komen om te leren en nog niet alles hoeven te kunnen.” ■